

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003574

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-12-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабюк Дмитро Сергійович

2. Dmytro Babiuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7589-2053

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 11-02-2025

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво

Місце роботи здобувача: Кам'янець-Подільський ліцей №13 Кам'янець-Подільської міської ради
Хмельницької області

Код за ЄДРПОУ: 22783913

Місцезнаходження: вул. Івана Мазепи, 5,, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300,
Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7402

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.91.09, 03, 03.19.21, 03.01.07

Тема дисертації:

1. Зародження і розвиток фотомистецтва в Кам'янці-Подільському та його феномен у соціокультурному житті міста (кінець 1850-х рр. – листопад 1918 р.)
2. Origin and development of photography in Kamyanets-Podilskyi and its phenomena in the city's cultural life (end of 1850-s – November of 1918).

Реферат:

1. Бабюк Д. С. Зародження і розвиток фотомистецтва в Кам'янці-Подільському та його феномен у соціокультурному житті міста (кінець 1850-х рр. – листопад 1918 р.). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія. – Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Кам'янець-Подільський, 2024. У дисертації комплексно і всебічно проаналізовано діяльність фотографів у м. Кам'янці-Подільському від появи в ньому фотомистецтва наприкінці 1850-х рр. і до листопада 1918 р., визначено його значення в

соціокультурному житті міста. Наукова новизна дослідження зумовлена, насамперед, визначенням актуальної проблеми. Уперше на основі фотографій із архівних і музейних зібрань, приватних колекцій, різних писемних джерел і опублікованих документів, довідкових видань, наукових досліджень українських та закордонних авторів процесів виникнення та функціонування фотографії як фотомистецтва в м. Кам'янці-Подільському, підкреслено його значення як феномена в соціокультурному житті губернського центра наприкінці 1850-х рр. до листопада 1918 р. До наукового обігу введено атрибутований та інтерпретований комплекс оригінальних зображальних джерел (фотографій), зокрема уперше виявлених автором, що дозволило суттєво розширити джерельну базу історії України. З'ясовано і введено в науковий обіг прізвища фотомитців, які займалися фотографічною справою в м. Кам'янці-Подільському в кінці 1850-х рр. до листопада 1918 р. Уточнено хронологічні межі появи фотомистецтва в м. Кам'янці-Подільському шляхом джерелознавчого аналізу виявлених фотографій, хронологією конкретно-історичної інформації та атрибуції; досліджено діяльність фотографів, фотографічних павільйонів та ательє; проаналізовано тогочасне імперське законодавство, яке регулювало цей вид професійної діяльності. Окрім того, уточнено процедуру атрибуції фотографічних знімків та інших дослідницьких процедур джерелознавчого аналізу бланків фотографій – одного з різновидів візуальних джерел. Практичне значення одержаних результатів полягає в перспективі їхнього використання для написання узагальнювальних праць з історії фотографічної справи в Україні, історії міст і повсякдення мешканців Поділля, історичного документознавства. Теоретичні узагальнення можуть слугувати для підготовки проблемно-тематичних праць з історії України. Крім того, результати пропонованого дослідження мають підстави для використання в підготовці навчальних курсів з історії фотографії в Україні, історії культури Поділля, а також в освітньому процесі під час вивчення нормативних дисциплін з історії України (наприклад, «Спеціальні історичні дисципліни», «Історичне краєзнавство», «Історія України нового часу», тощо), як це впроваджено у підготовці фахівців на педагогічному та історичному факультетах Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Обґрунтовано висновок, що впродовж досліджуваного періоду Кам'янець-Подільський був провідним центром фотографічного мистецтва на Поділлі та Правобережної України. Місцеві прогресивні фотографи створювали свої фотографічні зображення на рівні кращих європейських зразків, а їх роботи брали участь у міжнародних, промислових і сільськогосподарських виставках (етнографічна виставка у Москві (1867 р.), промислові виставки у Львові (1895 р.), Києві (1897 р.), Варшаві (1900 р.), сільськогосподарська виставка в Кам'янці-Подільському (1902 р.)), були опубліковані у вітчизняних та закордонних виданнях. З 1890-х рр. фотографічна справа була частиною повсякденного життя кам'янчан, а фотографічні зображення досліджуваного періоду є важливим джерелом для вивчення місцевих традицій, звичаїв, повсякдення, національного одягу, побуту, архітектурного обличчя міста, забудови його кварталів та окремих будівель. Перша світова війна сповільнила розвиток фотографічної справи в м. Кам'янці-Подільському, як і в інших містах України, та вплинула на зниження якості фотографічних робіт. Після листопада 1918 р. фактично розпочався новий етап розвитку фотографічної справи в місті, учасники якого – нове покоління фотографів – успадкували досвід попередників, але змінили загальні принципи фотографування, що продиктовано змінами вподобань громадян та культурних смаків суспільства загалом.

2. Babyuk D. S. Origin and development of photography in Kamyanets-Podilskyi and its phenomena in the city's cultural life (end of 1850-s – November of 1918). – Qualification scientific paper on rights of the manuscript. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in 032 History and Archeology. – Ivan Ohiyenko Kamyanets-Podilskyi National University, Kamyanets-Podilskyi, 2024. The dissertation comprehensively analyzes the activity of photographers in Kamyanets-Podilskyi from the emergence of photography in the city in 1850-ies and until November of 1918; the work identifies photography's value in the city's socio-cultural life. The work's scientific novelty is induced by posing an important problem. This is the first attempt, based on photos from archives and museum collection, including private collections different written sources and published documents, foreign and Ukrainian scientific researches of emergence and operation of photography as an art in Kamyanets-Podilskyi to emphasize its meaning as an outstanding phenomena in the governorship center's socio-cultural life in the end of 1850-s till November of 1918. The paper introduces the attributed and interpreted set of graphic sources (photos),

including those identified by the author for the first time, allowing to significantly increase the source database of Ukrainian history. The work established and introduced to scientific circulation the surnames of photographers, who practiced photography in Kamyanets-Podilskyi in the end of 1850-s till November of 1918. It clarifies the chronological framework of origin of photography in Kamyanets-Podilskyi by analyzing the sources of the identified photos, chronology of specific historical information and its attributions, studies activity of photographers, their photo salons and ateliers, analyzes the contemporary imperial legislation, regulating the photographers' professional activity. Besides, the work clarifies the procedure of attribution of photos and other research procedures of the source analysis of photos as one of the types of visual sources. Practical significance of the obtained results is in their further utilization for writing works generalizing the history of photography in Ukraine, history of cities, daily life of Podillya's population, historical document science. Theoretical generalization may become a basis for preparation of problem-oriented topical works on history of Ukraine. Moreover, the results of the work in question may be used in preparation of courses on history of photography in Ukraine, history of culture of Podillya, and when studying regular course on history of Ukraine (e.g., Special historical studies, Local history, History of Ukraine of modern times, etc.) as it's actually conducted to educate the students of pedagogical and historical departments of Ivan Ohiyenko Kamyanets-Podilskyi National University. The conclusion that within the research period Kamyanets-Podilskyi used to be the center of photography in Podillya and in the Right-Bank Ukraine was justified. The local photographers made their photographs at the level of the best European examples with their photos participating in international, industrial and agricultural exhibitions (ethnographic exhibition in (1867), industrial exhibitions in Lviv (1895), Kyiv (1897), Warsaw (1900), agricultural exhibition in Kamyanets (1902), they were also published in foreign and national media. Since 1890-s photography became a part of daily routine for Kamyanets dwellers, meanwhile these photos turned into an important source of study of local traditions, customs, daily life, national clothes, household activities, architectural infrastructure, housing development of the city blocks and separate buildings. The First World war hampered the development of photography both in Kamyanets and in other Ukrainian cities and affected the quality of photos. In November of 1918 a new stage of development of photography in Kamyanets. Its participants – a new generation of photographers – inherited their predecessors' experience, but made some changes in the principles of photography due to the change in the public social and cultural demands.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Бабюк Д. Леон Раковський у культурному і громадському житті Кам'янця-Подільського наприкінці ХІХ – на поч. ХХ ст. Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : науковий збірник : серія історична / [редкол.: С.А. Копилов (гол. ред), О.М. Завальнюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Вип. ХІV. С. 229–238.
- Бабюк Д. До проблеми датування фотографічних знімків Кам'янець-Подільського замку з другої половини ХІХ ст. до 1917 року. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 47. Т. 1. С. 10–18.

- Бабюк Д. Фотографія у соціокультурному житті Кам'янця-Подільського (середина XIX–початок XX ст.) : історіографічний аспект. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип 54. Т. 1. С. 4–13.
- Бабюк Д. Фотографічна діяльність Йозефа Кордиша у Кам'янці-Подільському в 50–70-х рр. XIX ст. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : історичні науки. Кам'янець-Подільський, 2022. Т. 36. С. 32–47.
- Бабюк Д. Використання запозичених фотографічних зображень у творчому доробку М. Грейма. Спроба виявлення та аналізу. Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Історія та археологія» : журнал. № 10 (16). 2023. С. 826–832.
- Копилов С., Бабюк Д. Кінематограф у Кам'янці-Подільському (1897–1918 р.) : поява та етапи розвитку. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : історичні науки. Кам'янець-Подільський, 2024. Т. 44. С. 25–38.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Копилов Сергій Анатолійович
2. Serhii Korylov

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3634-5276

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Казакевич Генадій Михайлович
2. Gennadij M. Kazakevych

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2690-860X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет імені Тараса Шевченка**Код за ЄДРПОУ:** 02070944**Місцезнаходження:** вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Священко Зінаїда Василівна
2. Zinaida V. Svyaschenko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5845-3115**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини**Код за ЄДРПОУ:** 02125639**Місцезнаходження:** вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Михайлик Артур Олександрович
2. Артур О. Михайлик

Кваліфікація: к.і.н., доц., 07.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3189-6535**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 44370030

Місцезнаходження: вул. Годованця, 13, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Задорожнюк Андрій Борисович
- Andriy B. Zadorozhnyuk

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2369-9235

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Урсу Наталія Олексіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Урсу Наталія Олексіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Дмитрецька Любов Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна